IL-KUMMIEDJA

Ta' GER. AZZOPARDI

Mort rajt tiġrija u wara l-korsa kulħadd jilheġ bil-għeja u ħsiebi mar fuq il-kummiedja tal-ħajja.

Lejl u nhar it-tiġrija għaddejja, ħsejjes il-mixi ma jieqfu qatt, deni ta' żiemel fuq kulħadd, min jiġri, min jimxi, min iwerrek, min jofrok, min igħaġġel, kulħadd iħejji ruħu u ġismu biex jilħaq bħal ħaddieħor jew qabel ħaddieħor, ħadd ma jrid jibqa' lura.

Hares lejhom dewwidija, jitkaxkru 'l quddiem, nisa u rġiel, għonja u fqar, kbar u żgħar, sbieħ u koroh, għorrief u boloh, kapitalist u ħaddiem, qaddis u midneb, avukat u qattiel, pulizija u ħalliel, imħallef u ħati, tabib u marid, perit u bennej, isqof, qassis, patri u soru, saħansitra "Les Gavroches" — mill-Barrakka — ikaxkar lil ħutu!

Kulħadd iħokk ma' xulxin, ħallata ballata, m'hemmx tfittxija ta' klassi jew partit, kulħadd ifendi għal rasu. Min jitlob, min jidgħi, min ifaħħar, min jisħet, min jidħak, min igħanni, min jibki u min igorr u jingħi, imma kulħadd miexi flimkien fit-tiġrija bla tmiem, għax min jieqaf jistrieħ jibqa' f'nofs triq.

Min jitwieled irid igħix u biex igħix irid jimxi, ikollu jieħu sehem fit-tiġrija. It-tarbija tistenna li tikber, il-fqir jistenna li jistagħna, il-maħkum jixtieq li jaħkem, il-lavrant iħabrek biex isir imgħallem, l-imgħallem jirsisti biex isir *manager*, l-istudent irid isir is-surmast, il-kapitalist iħewden biex l-eluf jagħmilhom miljuni, min għamel fabbrika jrid jifdiha l-għada li bdiet taħdem, min għandu dar irid jagħmel palazz u l-prinċep ikollu seba' mitt sena sa ma jsir re.

Fit-tiġrija kulħadd iħaffef, il-għaliex inkella jibqa' lura. Min għandu n-nifs u s-saħħa jaqta' 'l quddiem, min għandu stonku xieref iġerrah kollox, min jiflaħ erħilu jimbotta, iwarrab min-nofs lid-dgħajjef, igħaffeġ lill-magħtub u jisħaq liċ-ċkejken, basta hu jieħu l-ewwel fit-tiġrija tal-ħajja!!!

Hemm il-ġid, hemm il-għana, hemm id-deheb, li kulħadd iħobb—mhux iċ-ċawla biss—hemm l-ambizzjoni, hemm il-vanità, l-aqwa tliet ħwejjeġ li jħeġġu 'l umanità fit-tiġrija bla waqfien. L-ambizzjoni hi dik li għamlet id-dinja tal-lum, il-vanità hi dik li dejjem mexxietha u tibqa' tmexxiha u l-unuri huma l-aqwa wiri

tal-vanità, il-foħrija hi l-molla li tgħolli l-bniedem; faħħar lir-re u jagħtik medalja, maqdru u jitfgħek il-ħabs. faħħar lil kulħadd u kulħadd igħid kemm int raġel, iżda tkellem ċar, kif tħoss fuq dak li jkun, u jgħidulek kemm int goff, pastaż, m'intix tajjeb għas-soċjetà, għaliex il-vanità ma tridx ħlief ipokrisija. Il-vanità qiegħda fuq kulħadd, ibda mill-qattus u d-dundjan u ibqa' sejjer sa l-ogħla bnedmin, għad li kollha jgħidu li ma humiex vanitużi.

U din it-tiġrija tibqa' sejra sakemm ir-riġlejn jegħjew, il-qalb tieqaf mit-taħbit, il-għajnejn irabbu ż-żlieġa u r-ruħ biss li tibqa' u ttir. U l-kummiedja tispiċċa billi jeħduh ta' "povru" u jidfnuh fil-komun jew b'funeral gwapp, b'qabar mhux imżanżan u monument li jfakkar it-tieba u l-avanz tiegħu fil-ħajja u...... s-sliem jalla...... mit-trab għat-trab!!!

BEJN ART U OHRA

Ta' V. M. PELLEGRINI

Hawn Malta qatt ma rajna
'l artna miksija
donnha b'liżar;
qatt le ma stħajjilnieha
rieqda bla ħajja, kiesħa,
kważi fis-silġ imgeddsa,
jew mejta għal kollox
u mkebba ġo sudarju bħal ta' Kristu.

Qatt ma rajnieha hekk dil-gżira tagħna
u għalhekk jonqos ġo moħħna
xi ħaġa ta' sbuħija liema bħalha
u fl-istess ħin
ta' biża' u ta' twerwir.

Jien rajt artijiet oħra hekk imlibbsa
u ħassejt tkexkix fija tassew ikreh;
iżda beżżagħni l-iktar għasfur ċkejken
mitluf fuq dak is-silġ
ifittex qamħa.
U fraħt x'ħin ftakart f'Malta
u f'dik il-ħniena li l-Mulej jurina
kull ħin u kull mument.